

Handläggare
Anna Colliander
Telefon: 08-50825243

Till
Socialnämnden
2023-05-23

Boendeplanen 2023-2033

Bostäder med särskild service SoL och LSS

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner boendeplanen 2023-2033
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen

Sammanfattning

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna sammanställt boendeplanen 2023-2033. Boendeplanen följer utvecklingen av bostäder med särskild service SoL och LSS i staden och lyfter fram synpunkter och förslag till beslut. Med hjälp av den stadsövergripande boendeplanen kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service.

Boendeplanen utgår från Swecos prognos över behovet av bostad med särskild service samt från stadsdelsregionernas boendeplaner. Varje stadsdelsnämnd har godkänt den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsnämnd. Boendeplanen kan konstatera att utbyggnadstakten har ökat och att antalet lägenheter i bostad med särskild service kommer att fortsätta öka framför allt under perioden 2024 till 2028. Differensen mellan stadsdelsregionernas uppskattade behov och beräknat antal lägenheter i bostad med särskild service vid prognosperiodens slut minskar mot föregående år. Om alla projekt byggs enligt planering kommer det att saknas 56 lägenheter för att nå stadsdelsregionernas uppskattade behov vid prognosperiodens slut. I förra årets boendeplan var differensen 338 lägenheter.

I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service SoL och LSS i egen regi, sammanlagt 149 boenden av totala 217 boenden det vill säga 1092 lägenheter av totalt 1505. På uppdrag av stadsdelsförvaltningarna drivs 65 boenden på entreprenad och tre boenden drivs i privat regi. Inom verksamhetsområde socialpsykiatri drivs ett boende med 20 lägenheter på entreprenad och inga i privat regi.

Kommunfullmäktige har i budget 2023 gett socialnämnden i uppdrag att ansvara för beställningar av byggnation avseende bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende för socialpsykiatrins målgrupp. Centralt beställansvar förväntas leda till ökad samordning och likvärdig byggprocess för bostad med särskild service och stödboende i hela staden. Samlad kunskap om att driva projekt för bostad med särskild service ger en effektivare process.

Bakgrund

I stadens budget framgår att socialnämnden ska samordna arbetet med boendepplanen för bostäder för personer med funktionsnedsättning. I boendepplanen ska det framkomma hur många LSS-bostäder som finns i egen regi i stadsdelsnämnderna. Målsättningen är att stärka kvaliteten och säkra att invånarna kan välja egen regi om de önskar.

Ärendet

Boendepplanen utgår från Swecos prognos över behovet av bostad med särskild service samt från stadsdelsregionernas boendepplaner. Varje stadsdelsnämnd har godkänt den del av boendepplanen som berör respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelsregionernas boendepplaner beskriver bland annat befintliga boenden, befintliga individuella avtal, pågående projekt och uppskattat behov av lägenheter. Varje stadsdelsregion har också möjlighet att lyfta svårigheter och utvecklingsområden för byggnation av bostad med särskild service.

Med hjälp av den stadsövergripande boendepplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder och säkra att den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar. Målen med den stadsövergripande boendepplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Stadens befintliga lägenheter i bostäder med särskild service SoL och LSS har ökat sedan föregående år från 1490 lägenheter till 1505 lägenheter. I förra årets boendepplan beräknade regionerna att 735 nya lägenheter i grupp eller servicebostad skulle tillkomma under prognosperioden. I årets boendepplan beräknas 1027 nya lägenheter tillkomma vilket är en ökning med 292 lägenheter.

Det finns inga pågående projekt för bostad med särskild service för barn och unga LSS i Stockholms stad.

Regiform

I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service SoL och LSS i egen regi, sammanlagt 149 boenden av totala 217 boenden det vill säga 1092 lägenheter av totalt 1505. På uppdrag av stadsdelsförvaltningarna drivs 65 boenden på entreprenad och tre boenden drivs i privat regi. Flest bostäder med särskild service som drivs på entreprenad finns i Innerstaden med totalt 161 lägenheter. Flest bostäder med särskild service i privat regi finns i Östra söderort, totalt 12 lägenheter. Inom verksamhetsområde socialpsykiatri drivs ett boende med 20 lägenheter på entreprenad och inga i privat regi.

Beställaransvaret

Kommunfullmäktige har i budget 2023 gett socialnämnden i uppdrag att ansvara för beställningar av byggnation avseende bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende för socialpsykiatrins målgrupp. Ett år tidigare, första januari 2022 övertog socialförvaltningen beställaruppdraget för bostäder med särskild service enligt LSS. Förändringen bidrar till att uppfylla boendeplanens mål och att öka antal pågående projekt för målgruppen i behov av bostäder med särskild service och stödboende.

Socialnämnden ska säkerställa att beställaransvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL fullföljs

Centralt beställaransvar förväntas leda till ökad samordning och likvärdig byggprocess för bostad med särskild service och stödboende i hela staden. Samlad kunskap om att driva projekt för bostad med särskild service ger en effektivare process.

Alla förfrågningar om behov av bostad med särskild service LSS i nya bostadsprojekt skickas nu från exploateringskontoret till socialförvaltningen. Under 2022 har socialförvaltningen fått förfrågan om 37 nya projekt var av 23 projekt bedömts möjliga för bostad med särskild service LSS. Av de 23 projekten som socialförvaltningen tackat ja till under 2022 uppnår 17 av projekten en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende. Resterande sex projekt uppnår en andel av en till fyra procent.

Under 2022 har socialförvaltningen tackat nej till 14 projekt. Orsaken är att fastigheten eller läget i området inte bedömts som lämpligt för verksamhet eller att det finns annan LSS-verksamhet i närheten.

lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen

Ökat antal färdigställda lägenheter

Från 2024 till 2028 kommer ett större antal projekt i bostad med särskild service färdigställas än tidigare. För att på bästa sätt matcha personer i behov av bostad med särskild service som står på intresselistan för en bostad och personer som bor på en bostad med särskild service utanför stadens valfrihetssystem, LOV som istället kan erbjudas plats inom LOV behövs en nära planering med stadsdelsförvaltningarna. Det finns en farhåga från stadsdelsförvaltningarna att antalet tomma lägenheter i bostad med särskild service kommer att öka.

Stödboende

Stödboende är ett mellanboende som fyller en viktig funktion för personer på väg mot egen bostad. Antalet äldre som bor i stödboende ökar och tillgängligheten för personer i behov av hjälpmedel kan behöva kartläggas. Från 2023 har socialförvaltningen beställansvaret för stödboenden. Uppgifter om stödboenden ingår inte i boendeplanen i nuläget. Behov finns att fortsätta kartlägga det uppskattade behovet.

Bostad med särskild service för barn och unga LSS

För första året har boendeplanen kartlagt befintliga boenden, pågående projekt och individuella avtal för målgruppen barn och unga LSS. Boendeplanen kan konstatera att inga pågående projekt finns för målgruppen med behov av bostäder med särskild service för barn och unga LSS. Inga av befintliga bostäder med särskild service för barn och unga i LOV drivs i egen regi. De befintliga bostäderna inom LOV är till största del inriktade mot barn och unga med flerk Funktionsnedsättningar. För barn och unga med högfungerande autism, svåra beteendestörningar och psykiatriska samsjukligheter finns få eller inga möjligheter att placera inom LOV.

Bostäder med särskild service med specifik inriktning

Efterfrågan från stadsdelsförvaltningarna av bostäder med särskild service med specifik inriktning är stor och tydlig. För personer i behov av bostad med särskild service med specifik inriktning i miljö och kompetens är individuella avtal utanför LOV ofta det enda alternativet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 17 maj. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 17 maj 2023.

Jämställdhetsanalys

Antalet personer med verkställd insats inom bostad med särskild service LSS ökar i Stockholms stad från 1689 personer 2021 till 1717 personer 2022 medan bostad med särskild service för barn och unga och bostad med särskild service SoL inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning minskar något. Det är flest män som beviljas bostad med särskild service oavsett ålder och lagrum inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning.

Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri är det fler kvinnor än män som beviljas insatser. Totalt beviljades 4193 personer socialpsykiatriska insatser 2022. Andelen kvinnor är 54,3 procent och andel män är 45,7 procent. Könsfördelningen är densamma som föregående år.

En förklaring till könsskillnaderna inom funktionshinderområdet kan vara skillnader i förekomst av olika diagnoser vilket Socialstyrelsen konstaterat i lägesrapport 2022 avseende insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning. Av lägesrapporten framgår att vissa diagnoser som är kopplade till personkrets 1 är vanligare bland män än kvinnor i totalbefolkningen, så som utvecklingsstörning och autism¹. Samtidigt visar forskningen att flickor många gånger får diagnoser senare än pojkar, exempelvis när det gäller autism, vilket kan förklara varför könsskillnaderna inom LSS minskar i de högre åldersgrupperna

Förvaltningens synpunkter och förslag

Boendeplanen kan konstatera att utbyggnadstakten har ökat och att antalet lägenheter i bostad med särskild service kommer att öka framför allt under perioden 2024 till 2028. Då det största antalet pågående projekt befinner sig i tidigt beslutsskede och svag ekonomisk tillväxt råder osäkerhet i prognosen kring antal bostäder med särskild service som kommer färdigställas enligt planering. Det är sjätte året i rad som staden tar fram en boendeplan för bostäder med särskild service SoL och LSS och det är angeläget att fortsätta följa utvecklingen.

Förvaltningen har iakttagit några förbättringsåtgärder som sammantaget skulle kunna öka platstillgången i bostad med särskild service vilka sammanfattas nedan:

- En tydlig struktur för planering och matchning av nya bostäder med särskild service till rätt målgrupp.
- Behov finns att utveckla kartläggning för det uppskattade behovet av stödboenden.

- Antalet äldre som bor i stödboende ökar och tillgängligheten i bostäderna för personer i behov av hjälpmedel kan behöva kartläggas.
- Behov finns av att bygga bostäder med särskild service för barn och unga LSS.
- Efterfrågan från stadsdelsregionerna av bostäder med särskild service med specifik inriktning är stor och tydlig. För personer i behov av bostad med särskild service med specifik inriktning i miljö och kompetens är individuella avtal utanför LOV ofta det enda alternativet.
- Socialnämnden har föreslagit bibehållit kostnadsansvar i februari 2023 inom bostad med särskild service LSS så som inom SoL. Genomförs förändringen är bedömningen att socialförvaltningen via arbetsgruppen Bedömning och förmedling bör tillsätta samtliga platser av bostad med särskild service SoL och LSS inom LOV. Detta skulle leda till en större möjlighet att inrikta bostäder mot specifik målgrupp utifrån en samlad planering utifrån målgrupp. Inför en sådan förändring så krävs det nya riktlinjer för förmedling av bostäder för målgrupperna. I övrigt bör ersättning vid tom plats för att behålla inriktning mot särskild målgrupp utredas vidare.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Boendeplanen SoL och LSS 2023-2033

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-05-11
Maria Karlsson, Tf. avdelningschef	2023-05-10